

Aktualizace strategie financování požadavků na čištění městských odpadních vod

1. Úvod

Vláda České republiky (dále jen „ČR“) v rámci projednávání materiálu „Aktualizace strategie financování implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod“ (dále jen „Směrnice“) uložila v bodě III. 1 Usnesení vlády ČR č. 113 ze dne 4. února 2008 ministru zemědělství ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem životního prostředí koordinovat a prosazovat naplňování aktualizované strategie financování implementace Směrnice, dále obeslat aglomerace, které dosud nezajišťují přípravu realizace potřebných opatření, s upozorněním na povinnost plnit požadavky vyplývající ze Směrnice a informovat je o možnostech dotačních podpor a předložit vládě do 30. listopadu 2008 informaci o průběhu implementace Směrnice.

Následně v bodě III. 3 Vláda ČR uložila ministru zemědělství ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem životního prostředí vedení **Seznamu aglomerací ČR** a na základě podnětů od statutárních zástupců aglomerací a krajů tento seznam aktualizovat.

Dále Vláda ČR v bodě II. Usnesení vlády ČR č. 1481 ze dne 24. listopadu 2008 uložila ministru zemědělství ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem životního prostředí v rámci každoroční aktualizace „Směrnice“ informovat vládu o výši finančních prostředků potřebných na realizaci ekonomicky efektivních opatření v aglomeracích, kde současné napojení obyvatel na kanalizaci přesahuje hranici 85 %.

2. Postup při zjištění aktuálního stavu

Aktuální stav plnění požadavků na čištění městských odpadních vod v ČR byl zjišťován pomocí dotazníkového šetření Ministerstva zemědělství s využitím podnětů od statutárních zástupců aglomerací a krajů, kteří reagovali na upozornění na povinnost plnit požadavky vyplývající ze směrnice a národních právních předpisů.

Cílem tohoto šetření bylo zpřesnit a aktualizovat rozsah opatření, a s tím spojenou investiční náročnost, které je nezbytné realizovat na území ČR ve stanoveném přechodném období, a také zhodnocení dosavadního průběhu naplňování požadavků na čištění městských odpadních vod. Podkladem pro zpracování dotazníkového šetření byl přehled aglomerací uvedený v materiálu schváleném Usnesením vlády č. 113/2008.

V průběhu roku 2008 bylo osloveno všech 515 statutárních zástupců dosud sledovaných aglomerací s žádostí o vyplnění dotazníku zjišťujícího aktuální stav k 30.6.2008 předmětné aglomerace s termínem doložení na odbor vodovodů a kanalizací Ministerstva zemědělství do 10.9.2008.

Dále bylo osloveno všech 16 statutárních zástupců aglomerací, které byly na Seznam doplněny v rámci průběžné aktualizace Strategie.

Dotazník obsahoval údaje týkající se současného stavu (tj. celkový počet ekvivalentních obyvatel (dále jen „EO“) v aglomeraci, počet EO napojených na kanalizaci, počet EO řešících čištění odpadních vod individuálně, zda má aglomerace vlastní čistírnu odpadních vod (dále jen „ČOV“), která je dostatečně kapacitní a splňuje požadavky nařízení vlády č. 61/ 2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění nařízení vlády č. 229/2007 Sb. (dále jen „nařízení“) a údaje týkající se projektů na vyřešení/dořešení aglomerace (tj. náklady na realizaci projektu rozdělené na náklady spojené s ČOV a na náklady na vybudování nové kanalizace), zda bylo vydáno územní nebo stavební povolení, zda bylo požádáno o dotaci a zda je zajištěno financování projektu, popřípadě v jaké výši.

V průběhu roku 2008 byli také obesláni zástupci aglomerací, které nemají dosud dostatečně zajištěnou přípravu realizace potřebných opatření, s upozorněním na povinnost plnit požadavky vyplývající z příslušných právních předpisů. Dále byli informováni o možnostech dotačních podpor a požádáni o zaslání informací týkajících se charakteristiky opatření, které provádějí pro naplnění požadavků na čištění odpadních vod.

Po urgenci bylo finálně doloženo **480** dotazníků k aglomeracím uvedeným na Seznamu. **51** aglomerací ze Seznamu tyto dotazníky nedoložilo, z toho **34** aglomerací bylo z Přílohy 1 Aktualizace strategie financování implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod ze dne 4.2.2008, Tabulky A.1 (tj. konkrétního seznamu 65 aglomerací s počtem EO větším než 2 000 s vyhovující ČOV s napojením obyvatel na kanalizaci větším než 85%, ve kterých nejsou realizována žádná příslušná opatření), které neměly povinnost dotazník aktualizovat v případě, že nedošlo ke změně oproti předchozímu dotazníku, jelikož tyto aglomerace považujeme za vyřešené.

Výsledkem celého dotazníkového šetření je aktualizovaný Seznam aglomerací, ve kterém je uveden současný stav aglomerace (tzn. zda ČOV v aglomeraci vyhovuje podmínkám nařízení, % napojení na kanalizaci, dále je v Seznamu uvedena charakteristika opatření a stav přípravy akce a zda probíhá realizace potřebných opatření a zda je zajištěno financování, případně v jaké výši jsou náklady na dořešení aglomerace).

Uvedené jednotlivé informace se během roku 2008 a začátkem roku 2009 průběžně aktualizovaly a zpřesňovaly. Seznam jednotlivých aglomerací s podrobnými informacemi je uveden v přílohách tohoto materiálu.

3. Aglomerace plnící a neplnící požadavky na čištění městských odpadních vod

Podle zástupců Evropské komise aglomerace splňuje požadavky Směrnice tehdy, je-li:

- vybavena stokovou soustavou městských odpadních vod v rozsahu, který je ekonomicky i ekologicky efektivní,
- v ní zajištěn stupeň čištění odpovídající velikosti aglomerace,

- a vypouštění z čistíren odpadních vod vyhovuje příslušným požadavkům přílohy I B Směrnice.

Pokud není vybudování kanalizace a ČOV vhodné z důvodu příliš vysokých finančních nákladů, použijí se individuální nebo jiné vyhovující systémy čištění.

Vzhledem k tomu, že požadavky na čištění odpadních vod v jednotlivých aglomeracích do konce roku 2010 nejsou dány pouze Směrnicí, ale i bodem 6. Čl. II zákona č. 20/2004 Sb. „*Obce, jejichž současně zastavěné území je zdrojem znečištění o velikosti nad 2 000 ekvivalentních obyvatel, nebo ty, které této velikosti dosáhnou do 31. prosince 2010, jsou povinny nejpozději do 31. prosince 2010 zajistit odkanalizování a čištění jejich odpadních vod na úroveň stanovenou nařízením vlády vydaným podle § 38 odst. 5 vodního zákona, ve znění tohoto zákona.*“, bylo na úrovni ministerstev nezbytné konkrétně stanovit definici „vyřešené aglomerace“, která by reflektovala všechny požadavky na čištění městských odpadních vod.

Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“) a Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) považuje za „vyřešené“ aglomerace (tj. aglomerace, které splňují požadavky na čištění městských odpadních vod) ty, u kterých je ČOV dostatečně kapacitní a plní požadavky nařízení a % napojení na kanalizaci je větší nebo rovno 85. Z výše zmíněných důvodů je pro účely této informace v Seznamu u jednotlivých nevyřešených aglomerací uvedeno % napojení obyvatel na kanalizaci s tím, že u zbývajících % obyvatel je čištění řešeno individuálním způsobem. Dále je zde uvedeno, zda aglomerace má dostatečně kapacitní ČOV a splňuje požadavky nařízení.

U aglomerací označených jako „vyřešené“ se může zbývajících část obyvatel řešící čištění individuálním způsobem na ČOV napojit a to za podmínky ekonomické efektivity, která by měla být posouzena na základě zpracovaného projektu.

Z článku č. 15, 16 a 17 Směrnice vyplývá reportingová povinnost ČR informovat EK o stavu implementace Směrnice. V celé ČR je v současnosti 635 aglomerací nad 2 000 EO. Během roku 2008 v rámci průběžné aktualizace Seznamu byl původní Seznam 623 aglomerací z roku 2007 rozšířen o 12 nových aglomerací nad 2 000 EO.

Na základě smlouvy o přistoupení musela ČR zajistit pro aglomerace s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 soulad se Směrnicí pro 18 aglomerací nejpozději ke dni přistoupení a pro 36 dalších aglomerací se stejným populačním ekvivalentem do 31. prosince 2006. Protože v současné době neexistuje oficiální definice pojmu „vyřešená aglomerace“, reportovalo MZe společně s MŽP 54 aglomerací nad 10 000 EO, u kterých je ČOV dostatečně kapacitní a splňuje požadavky nařízení a dále bylo uvedeno % napojení na kanalizaci s tím, že % napojených EO na kanalizaci se může v budoucnu změnit.

4. Výsledky šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření obsahuje Seznam přehled 307 aglomerací, které je nutno dořešit v rámci naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod z celkového počtu 635 aglomerací s tím, že Hlavní město Praha představuje celkem 16 aglomerací.

Tabulka č. 1: Přehled počtu aglomerací ČR, které je nutno dořešit v rámci požadavků na čištění městských odpadních vod, dle velikostní kategorie aglomerace

Zdroj: MZe, zpracováno: 20.10.2008

Aglomerace	Počet aglomerací 2008	Počet vyřešených aglomerací	Počet aglomerací, které je nutno dořešit
> 10 000 EO	159	88	71
2 000 - 10 000 EO	476	219	257
Celkem	635	307	328

V Seznamu je uvedeno 307 aglomerací, které z pohledu MZe a MŽP splňují požadavky na čištění městských odpadních vod (viz. tabulka A přílohy 1), dále Seznam obsahuje 328 aglomerací, které musí být dořešeny ve stanoveném přechodném období.

Dořešení jednotlivých aglomerací znamená realizovat v těchto aglomeracích opatření, která jsou nezbytná pro naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod, tj. výstavba, rekonstrukce či intenzifikace ČOV a /nebo výstavba či dostavba kanalizace.

Tabulka č. 2: Přehled aglomerací ve vztahu k plnění požadavků na čištění městských odpadních vod

Počet aglomerací	ČOV vyhovuje (ano / ne)	% napojení na kanalizaci větší než 85 (ano / ne)	připravována akce na zlepšení stavu (ano / ne)
307	ano	ano	-----
Celkem: 307	ano	ano	-----
106	ano	ne	ano
17	ano	ne	ne
Celkem: 123	ano	ne	-----
109	ne	ano	ano
78	ne	ne	ano
Celkem: 187	ne	----	ano
10	ne	ano	ne
8	ne	ne	ne
Celkem: 18	ne	----	ne

Z tabulky č.2 lze odvodit, že z 328 aglomerací, které je potřeba vyřešit má celkem 123 aglomerací vyhovující ČOV a 119 aglomerací má % napojení na kanalizaci větší než 85 %. Zbývá dořešit ČOV ve 205 aglomeracích a kanalizaci ve 209 aglomeracích. Z toho v 86-ti případech je potřeba dořešit současně ČOV a kanalizaci. Akce nejsou připraveny v 35 případech (není vydáno ÚR).

5. Finanční náklady k zajištění požadavků na čištění městských odpadních vod

Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření došlo ke zpřesnění finanční náročnosti opatření, která je nutno na území ČR realizovat v rámci vyjednaného přechodného období pro naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod. Finanční náročnost opatření vztahovaná k cenové úrovni roku 2008 je uvedena v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Přehled specifických potřeb na zajištění požadavků na čištění městských odpadních vod v jednotlivých krajích České republiky pro období 2008 – 2010 v cenové úrovni roku 2008

Zdroj: MZe, zpracováno: 26.1.2009

Kraj ČR	Počet aglomerací, které je třeba vyřešit	Náklady na dořešení aglomerací v mil. Kč
Jihočeský	10	763
Jihomoravský	41	3 126
Karlovarský	14	987
Královéhradecký	27	1 820
Liberecký	16	1 841
Moravskoslezský	49	7 955
Olomoucký	21	1 357
Pardubický	22	2 051
Plzeňský	13	832
Praha	12	12 038
Středočeský	56	4 428
Ústecký	20	1 786
Vysočina	7	603
Zlínský	20	1 811
Celkem	328	41 397

Náklady na dořešení ČOV v aglomeracích jsou 24 777 mil. Kč (včetně nákladů na ÚČOV Praha ve výši 11 mld. Kč), náklady na dořešení kanalizace jsou 16 620 mil. Kč.

Při zpracování Seznamu aglomerací nebyly do celkových nákladů zahrnuty náklady na rekonstrukce kanalizací z důvodu, protože nejsou nezbytné z hlediska naplnění požadavků Směrnice. Pokud v projektu na vybudování/dobudování kanalizace vycházely náklady na 1 EO příliš vysoké (nad 100 tis. Kč/1 EO), byly celkové náklady na tento projekt ze strany MZe přepočteny na náklady odpovídající hodnotě 100 tis. Kč/1 EO. Mezi tyto náklady nejsou započteny ani náklady na projekty na dobudování kanalizace v těch případech, kdy % napojení na kanalizaci v aglomeraci je větší než 85. Dále mezi tyto náklady nejsou zahrnuty náklady na zainvestování budoucí výstavby.

Celkové náklady na naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod v roce 2008 klesly oproti roku 2007 o 15,7 %.

U řady velkých ČOV ale došlo k nárůstu nákladů, které je způsobeno především tím, že musí v současné době dosahovat přísnějších limitů stanovených v povoleních k vypouštění odpadních vod na základě § 38 odst.7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách v platném znění.

Konkrétně 37 aglomerací, které měly v roce 2007 ČOV v pořádku letos uvádí, že ČOV nevyhovuje. Nárůst nákladů u těchto 37 aglomerací činí 2 474 mil. Kč oproti předchozímu stavu.

Dále je sledováno 49 aglomerací, které nejsou uvedeny na Seznamu v rámci strategie, ale které jsou vedeny na tzv. „Podseznamu sledovaných aglomerací“ (dále jen „Podseznam“). Tyto aglomerace jsou sledovány na základě předpokladu, že by jejich zastavěné území mohlo být do roku 2010 zdrojem znečištění větším než 2 000 EO. Odhadované náklady na dořešení těchto aglomerací jsou cca 1,5 mld. Kč.

Přehled potřebných nákladů k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod je uveden v tabulce č. 4. Dále jsou v tabulce č. 4 vyčísleny náklady na dořešení tzv. „problematičtých“ aglomerací tj. těch, které nemají možnost čerpat prostředky v rámci Operačního programu Životní prostředí (dále jen „OPŽP“), protože mají uzavřené smlouvy, které nespĺňují nastavené podmínky přijatelnosti nebo mají omezenou možnost čerpání v rámci tohoto programu (tj. maximální výše dotace je omezena na 60 %).

Tabulka č. 4: Přehled potřebných nákladů a zajištěných zdrojů k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod
Zdroj: MZe, MŽP, zpracováno 26.1.2009:

Aglomerace	Počet aglomerací	náklady v mil. Kč	Z toho v rámci OPŽP	Počet aglomerací	náklady v mil. Kč
Aglomerace, které mají podanou žádost nebo ji plánují letos podat a předpokládá se zahájení akce do roku 2010	175	28 419*	bez možností čerpání	14	12 780*
			s omezenou možností čerpání	24	2 221
Aglomerace, které mají uspokojivou přípravu realizace akce, ale ještě nemají podanou zažádáno o spolufinancování realizace akce.	29	2 392	bez možností čerpání	2	240
			s omezenou možností čerpání	2	100
Aglomerace, které nemají vyřešeno financování a nepředpokládá se dokončení do roku 2010, a ve kterých není investorská příprava dostatečná	35	2 776	bez možností čerpání	3	545
			s omezenou možností čerpání	1	198
Celkové náklady opatření, které nemají zajištěné financování	239	33 587	bez možností čerpání	19	13 565
			s omezenou možností čerpání	28	2 519
Aglomerace, které mají zajištěno financování a předpokládá se dokončení akce do roku 2010	89	7 810	bez možností čerpání	3	203
			s omezenou možností čerpání	10	721

CELKEM	328	41 397	bez možností čerpání	22	13 768*
			s omezenou možností čerpání	41	3 240

* včetně nákladů na ÚČOV Praha ve výši 10,8 mld. Kč

Z šetření dále vyplývá, že kompletní realizace všech akcí není reálná do konce roku 2010. Je tedy nutné zajistit odpovídající financování s využitím znalostí o finančních alokacích a možnostech OPŽP do konce roku 2013, tak i národních zdrojů a zdrojů investorů zvláště v těch případech, kdy není možné podpořit projekty z prostředků OPŽP s ohledem na uzavřené provozní smlouvy, které nesplňují schválené podmínky přijatelnosti (viz příloha č.6).

Finanční zdroje na zabezpečení nezbytných opatření

Vzhledem k velké finanční náročnosti jednotlivých opatření, je pro úspěšnou realizaci nutná finanční podpora. Zásadním finančním zdrojem je OPŽP. Dalším finančním zdrojem je dotační program MZe, dotační programy v rámci jednotlivých krajů a vlastní zdroje žadatelů. Konkrétní způsob financování je vždy určen na základě individuálního posouzení konkrétní akce.

Z tabulky č. 4 vyplývá, že náklady opatření, které nemají zajištěné financování jsou ve výši 33 587 mil. Kč.

Využitelné finanční krytí těchto potřeb je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 5: Využitelné finanční krytí potřeb na zabezpečení nezbytných opatření
Zdroj: MZe, MŽP, zpracováno 26.1.2009:

	<i>náklady (mil. Kč)</i>	<i>%</i>
zdroje ES	22 671	67,5 %
Národní zdroje celkem	4 064	12,1 %
- z toho MZe	1 554	
- z toho SFŽP	2 510	
Vlastní zdroje	6 852	20,4 %
Celkem	33 587	100,0%

Z této tabulky je zřejmé, že teoreticky existuje dostatek finančních zdrojů k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod. V této souvislosti je potřeba uvést, že existuje řada tzv. problematických aglomerací (viz usnesení vlády č. 1481 ze dne 24. listopadu 2008), které nemohou být financovány z prostředků OPŽP. V případě možné technické a ekonomické oddělitelnosti by bylo možné část potřebných opatření v těchto problematických aglomeracích financovat v rámci OPŽP. V této souvislosti je třeba aplikovat princip možné oddělitelnosti tak, aby bylo možné financovat i část tzv. problematických aglomerací (viz. bod II./5 usnesení vlády).

Spolufinancování těchto problematických aglomerací je možné v rámci národního dotačního titulu MZe, ale vzhledem k omezeným finančním prostředkům bude možné poskytovat pouze omezenou podporu.

V následující tabulce je uveden celkový přehled o počtu aglomerací, které byly/budou financovány z jednotlivých kapitol.

Tabulka č. 6: Celkový přehled o počtu aglomerací, které byly/budou financovány z jednotlivých kapitol.

Zdroj: MZe, MŽP, zpracováno 13.2.2009

počet aglomerací	MZe	MŽP
vydaná Rozhodnutí	182	153
podané žádosti	49	119

Náklady na realizaci ekonomicky efektivních opatření v aglomeracích, kde současné napojení obyvatel na kanalizaci přesahuje hranici 85 %.

Vláda ČR v bodě II. Usnesení vlády ČR č. 1481 ze dne 24. listopadu 2008 uložila v rámci každoroční aktualizace „Směrnice“ informovat vládu o výši finančních prostředků potřebných na realizaci ekonomicky efektivních opatření v aglomeracích, kde současné napojení obyvatel na kanalizaci přesahuje hranici 85 %.

Náklady na projekty na dobudování kanalizace v uvedené kategorii aglomerací jsou dle údajů uvedených v dotaznících 15 950 mil. Kč. Jednotlivé projekty je nutno posuzovat individuálně na základě předloženého projektu, tak aby mohla být efektivita těchto akcí prokázána.

6. Ústřední čistírna odpadních vod Praha

Na základě informací uvedených v dotazníku, informací poskytnutých Pražskou vodohospodářskou společností a Magistrátem Hlavního města Prahy jsou odhadované náklady na přestavbu Ústřední čistírny odpadních vod Praha ve výši 11 mld. Kč.

Vzhledem k velkému rozsahu a značné finanční náročnosti, je zde popsán aktuální stav přípravy této stavby.

Územní řízení na stavbu „Celková přestavba a rozšíření ÚČOV Praha na Císařském ostrově“ (2.etapa - areál nové vodní linky) bylo ukončeno vydáním rozhodnutí o umístění stavby v prosinci 2008 a 29. ledna 2009 nabylo toto rozhodnutí právní moci tzn., že Hlavní město Praha zahájilo práce na žádosti o stavební povolení na „Celkovou přestavbu a rozšíření ÚČOV Praha na Císařském ostrově“

Dne 19. března podalo Hlavní město Praha, prostřednictvím svého útvaru Odboru městského investora Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen Investor), žádost o finanční podporu výstavby „Celková přestavba a rozšíření ústřední čistírny odpadních vod na Císařském ostrově“ ze zdrojů OPŽP.

Jedná se o novou vodní linku, pravobřežní a levobřežní napojení hlavních pražských stok (nátokové labyrinty).

V této své žádosti Investor specifikuje finanční prostředky na samostatnou výstavbu nové čistírenské kapacity na „zelené louce“ se samostatnými přívody veškerých odpadních

vod z 93,8 % území Hlavního města Prahy, se samostatným energetickým napojením, samostatnou výpustí do řeky Vltavy a nově připravovaným kalovým hospodářstvím.

Žádost předpokládá výběr nového provozovatele tohoto zařízení v otevřené obchodní soutěži, jejíž podmínky budou vyhovovat požadavkům EK na provozní smlouvy.

Žádost dále předpokládá měření všech předávaných médií a vychází z technických zadání, které jsou respektovány v dokumentaci stavby.

Přítoky odpadních vod z Pražské aglomerace, které budou nad rámec kapacity této nové vodní linky budou z této linky přepouštěny na rekonstruovanou stávající vodní linku. Rekonstrukce stávající linky není předmětem žádosti o finanční prostředky z Operačního programu Životní prostředí.

MŽP jako řídicí orgán OPŽP zorganizovalo za účasti úředníků EK jednání, které mělo posoudit, zda stavba nové vodní linky je v terminologii MŽP „oddělitelná“ a tudíž tak, jak předpokládá předaná žádost o podporu velkého projektu, oprávněná obdržet dotaci z OPŽP. Výsledkem jednání je konstatování ze strany řídicího orgánu OPŽP - MŽP, že stavba nové vodní linky je v souladu s „Metodikou“ „neoddělitelná“ a rozdělit projekt na dvě části kvůli financování není možné.

V současné době probíhá příprava ustavení pracovní skupiny, které doporučila vláda primátorovi hlavního města Prahy v usnesení č.1481/2008 pro řešení možností financování vodohospodářské infrastruktury aglomerací hlavního města Prahy.

7. Nařízení vlády č. 61/2003 Sb.

Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., které bylo novelizováno nařízením vlády č. 229/2007 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech (dále jen Nařízení) transponovalo mimo jiné i směrnici Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod, do národní legislativy. Producenti odpadních vod jsou povinni plnit požadavky stanovené v povoleních k vypouštění odpadních vod dle nařízení.

Emisní standardy ukazatelů přípustného znečištění odpadních vod uvedené v nařízení jsou v některých případech přísnější než Směrnice z následujících důvodů:

- nařízení vycházelo z nařízení vlády č. 82/1999 Sb., které bylo přijato 5 let před vstupem ČR do EU a už tehdy bylo přísnější než Směrnice,
- původní nařízení 61/2003 Sb. bylo také přijato před vstupem ČR do EU, bylo podstatně přísnější než Směrnice a jeho novelizace měla za úkol požadavky v nařízení rozvolnit, což se podařilo do míry, která je v souladu s ostatními směrnici EU
- nařízením vlády č. 61/2003 Sb. se transponovala také některá ustanovení Rámcové směrnice vodní politiky (2000/60/ES), kde je jasně mimo jiné uvedeno, že „Zavedením této směrnice má být dosaženo přinejmenším stejného stupně ochrany vod, jaký je zajištěn určitými předchozími předpisy...“. Při rozvolnění nařízení 61/2003 Sb. na požadavky dané Směrnicí by tento základní požadavek Rámcové směrnice byl porušen a ČR by hrozil infringement ze strany EK.

Větším problémem je vlastní aplikace nařízení vlády č. 61/2003 Sb. v praxi, při které dochází ke stanovování velmi přísných emisních limitů pro ukazatele přípustného znečištění odpadních vod v povolení k vypouštění odpadních vod. Z tohoto důvodu musí vlastníci

infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací vynaložit větší finanční prostředky na realizaci opatření než jsou požadovány právními předpisy. Tyto náklady se promítnou i do provozních nákladů a tím do výše stočného.

V souvislosti s výše uvedenými aplikačními problémy je nezbytné, aby Ministerstvo životního prostředí, jako ústřední vodoprávní úřad pro problematiku odpadních vod, důsledně metodicky vedlo vodoprávní úřady k vydávání povolení k vypouštění odpadních vod v souladu s platným Metodickým pokynem k výše uvedenému nařízení vlády.

8. Závěr

- I. Z šetření vyplývá, že kompletní realizace všech akcí není reálná do konce roku 2010.
- II. V rámci tohoto materiálu došlo ke zpřesnění finanční náročnosti nezbytných opatření vedoucích k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod. Nově odhadnuté náklady jsou ve výši cca 41 mld. Kč. V rámci této částky je 89 aglomerací s náklady cca 7 810 mil. Kč, u kterých se předpokládá dokončení realizace do roku 2010, a které mají zajištěné financování (viz. tabulka A příloha 2).
- III. Počet aglomerací, které mají podanou žádost o financování, je 175 s odhadovanými náklady 28 419 mil. Kč (včetně nákladů na ÚČOV Praha ve výši cca 11 mld. Kč). U těchto aglomerací se předpokládá zahájení realizace nejpozději do konce roku 2010 (viz. tabulka A příloha 3).
- IV. Počet aglomerací, které nemají v tuto chvíli podanou žádost o financování, ale investorská příprava je uspokojivá, je 29 s odhadovanými náklady 2 392 mil. Kč (viz. tabulka A příloha 4).
- V. Počet aglomerací, které nemají uspokojivou investorskou přípravu, je 35 s odhadovanými náklady 2 776 mil. Kč. U těchto aglomerací není reálná jejich realizace do konce roku 2010 (viz. tabulka A příloha 5).
- VI. Celkové náklady potřebné na realizaci nezbytných opatření klesl oproti roku 2007 o cca 16 %. Počet aglomerací, které je možné považovat za vyřešené, stoupl o 25.
- VII. Pro eliminaci rizik spojených s možnými sankcemi při nesplnění přechodného období je důležité požádat EK o projednání definice splnění úkolu plynoucího ze závazku implementace resp. definice tzv. „vyřešené aglomerace“. V rámci jednání o této definici uplatňovat maximálně žádoucí parametry definice – tj. pokládat za „vyřešenou aglomeraci“ i takovou, pro kterou platí podmínka např. zahájení stavebních prací a tento stav konkrétně definovat.
- VIII. U 205 aglomerací zbývá dořešit ČOV, neboť tato neplní požadavky stanovené dle příslušného nařízení vlády. V této skupině je cca 23 aglomerací, kde ČOV vyhovuje Směrnici, ale nevyhovuje požadavkům stanoveným dle nařízení vlády. Náklady na realizaci opatření v těchto 23 aglomeracích jsou odhadnuty na cca 1,6 mld. Kč. Investoři v těchto aglomeracích jsou povinni realizovat příslušná opatření do konce roku 2010, protože jim to ukládá vodní zákon. Pro potřeby reportingu EK je ale možné těchto 23 aglomerací uvádět jako plnící Směrnici.